

Votre Programme Matmidim – Chiour ALEPH

Semaine du 5 au 9 novembre 2023

Souguia n°108

ד"ר

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Nerot Shabbat

- Tossefet Orah -

Pour la Refoua Chelema de

Haim Dan Patrick ben David, Esther bat Rakheli et Rakhel bat Rivka

Pour la Hatslaha des soldats de Tsahal, la guérison des malades, le retour des otages et la protection de tous les Bnei Israël

Tephila avant le Limoud

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁלֹא יֵאָרַע דְּבַר תְּקֵלָה עַל יָדֵי, וְלֹא אֶכְשַׁל בְּדַבַּר הַלְקָה, וְיִשְׁמְחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֹא אֵמַר עַל טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טָמֵא, וְלֹא עַל מְתָר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מְתָר, וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבַּר הַלְקָה וְאִשְׁמַח בָּהֶם. כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי וְדַעַת וְתְבוּנָה. גַּל עֵינַי וְאִבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

Tephila après le Limoud

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשִׁמְתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שִׁמְתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרֵנוֹת. שְׂאֲנִי מְשֻׁכִּים וְהֵם מְשֻׁכִּימִים. אֲנִי מְשֻׁכִּים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשֻׁכִּימִים לְדַבְרֵי בְטִלִּים. אֲנִי עֲמַל וְהֵם עֲמַלִּים. אֲנִי עֲמַל וּמְקַבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֲמַלִּים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנִי רֵץ וְהֵם רָצִים. אֲנִי רֵץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לְבָאָר שַׁחַת. שְׁנֵאָמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדֵם לְבָאָר שַׁחַת. אֲנִשִּׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בְּךָ

Les Poskim se sont interrogés sur le cas où des Nerot seraient déjà allumées dans une pièce, s'il y a encore une Mitsva d'allumer à cet endroit pour le rajout de lumière apporté. C'est le cas dans les hôtels ou les salles de repas qui réunissent plusieurs familles et une des dames aurait déjà allumé ses bougies, les autres pourront-elles allumer avec Brakha dans cette même pièce ?

De même la question est posée dans notre génération pour les allumages alors que l'éclairage électrique est déjà enclenché et la pièce est tout à fait éclairée.

Bon Limoud sur Matmidim !

Programme du dimanche

Avis du Maharil

Quel est le Psak du Maharil ? Comment comprenez-vous sa raison ? Avec quel argument repousse-t-il le Or Zaroua ?

שו"ת מהרי"ל סימן נג

הנה ראיתי כמה נשים כשנתארחות במעלי דשבת במקומות אחרים, אז מדליקין את הנרות שהיה להן להדליק בבית, אותם הנרות מדליקין בבית הכנסת ומברכים עליהם להדליק נר ש"ש. וכן נוהגים הנשים כשאירע ליל טבילתם ליל שבת והמקוה [עומד] בבית הכנסת כגון הכא במתא דקראשנ"ך אז נוהגים לילך בסנדליהם בבית הכנסת כדי שלא יטנפו בגדיהם ויטנפו בשרם ולא אדעתייהו והוי חציצה ומדליקין בב"ה ומברכין.

ותמיהני על זה כי עיקר נר של שבת ניתקן בבית משום שלום בית ועל זה שייך לברך אשר צונו מלא תסור אבל בבית הכנסת מה שלום בית איכא. והלא כל מה שאנו מדליקין בבהכ"נ אינו אלא משום כבוד המקום ית'. ואף על גב שאנו מדליקין בחוץ בעוד היום גדול בע"ש ומברכים עליו, אף על פי שאין שייך התם משום שלום בית, דשרגא בטיהרא מאי אהני' וגם [כן] פעמים שמדליקין בבית ואוכלין בחצר, וכן ראיתי [נוהג] מהר"מ זלה"ה (ו) [וכן] יתר רבותינו, וכן לפעמים אין הנרות ארוכות כ"כ שמדליקין עד הלילה דשייך לומר על אותם נרות משום שלום בית ואפילו הכי מברכין, יש ליישב אותו מנהג כיון דבבית שייך שלום בית אין לחלק בין קיץ לחורף, אבל בבית הכנסת דאין מדליקין אלא לכבוד המקום ית' אין שייך שם אשר צונו להדליק כו'.

תשובה על הנשים המדליקין בבהכ"נ ומברכין, אם היו מדליקים נרות שלהם או לוקחות נרות לשם כך, ומוסיפין אותם על נרות בבית הכנסת שבלאו הכי [שם], היה קצת נרא' ליישב מנהגא כי אלו הנוספים לידן חשיב לשלום בית, אף על גב דבלאו הכי איכא נרות טובא בבית הכנסת, מידי דהוה ב' וג' בעלי בתים אוכלים במקום אחד, כל אחד מברך על מנורה שלו, אף על פי שיש כבר אורה מרובה. אף על גב שהא"ז גמגם בזה מכל מקום יש מנהגי' הכי. ובעניות דעתי נ"ל ליישב דכל מה דמיתוסף אורה יש ביה שלום בית טפי ושמחה יתירה להנאת אורה בכל זוויות וזוויות, דבכה"ג מדליקין נרות בבית הכנסת בי"ט, אף על גב דשרגא בטיהרא מאי אהניא, וכתב מהר"ם הטעם בתשובה דלא הוה נר של בטלה, דכל מה דמיתוסף נרות נהנה וחשיבה צורך היום ומצותו, ה"נ כל מה דמוסיף אורה חשיב הנאה טפי, וכן בב"ה אי הוה מוסיפין הוה אור טפי ועשוי להאיר. אף על גב דבסמ"ג כתב דכל נר שאינה לצורך [אכילה] אין מברכין עליו, ודלא ככל רבותי' שכתבו לברך כשחל יום הכיפורים בשבת דהדלקה בשבת חובה, מכל מקום חזינן דלא נהיגי כוותייהו כמו שכתבת שמדליקין בבית ואוכלים בחצר כמו שכתבו הגדולים וא"ת התם הוה קצת לצורך אכילה, שמשתמש במקום הנר לצורך מידי לאכילה, הכי נמי אפשר בבית הכנסת כעבדי מידי, דנהנה בו הלילה לצורך אכילה, וקל למצוא. [...]

והוה גופא שכתבת שמדליקין בזוויות בבית ואוכלין בחצר, כתב באגודה בפ"י שאם הנרות [אינן] ארוכות שדולקות עד הלילה דהוה ברכה לבטלה. וכמה פעמים שמעתי שקורין תגר על אותו מנהג, ואמרתי דאותו מקום שדולקין שם הוה קצת חושך, שכן דרך בערב שמחשיך קצת בחדרים, ומשתמש שום דבר לאור הנר כדפי' לעיל. אבל בחופות שמשכימי' הרבה ומקצת' דולקות נרות קצרו' ועוד היום גדול, קשה למצוא התירא אם לא שיהיו דולקו' במרתף ובמקום חשיכה. והרי הן בעיני כק"ש = כקריאת שמע = בערב שבת דערבית בחופה קודם פלגא דמנחה טובא ואין כח למחות, והמדקדק על עצמו ושם ארוחותיו יעשה ארוכות

Programme du lundi

Selon vous la raison de Chalom Baït suffit-elle à elle-seule pour faire la Brakha dans une pièce où l'on ne mange pas ? Voir le Gaon de Vilna plus loin.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רסג סעיף ו

בחורים ההולכים ללמוד חוץ לביתם, צריכים להדליק נר שבת בחדרם ולברך עליו, אבל מי שהוא אצל אשתו א"צ להדליק בחדרו ולברך עליו, לפי שאשתו מברכת בשבילו.

מגן אברהם סימן רסג ס"ק יג

ולברך עליו. דהדלקת נר חובה **משום שלום בית** שלא ישל בעץ או באבן (מרדכי) ואפי' למ"ד בנר יה"כ א"צ לברך מ"מ הכא משתמשין לצורך אכילה להכין כליהם וכלי סעוד' משא"כ ביה"כ וכ"ש לדין דס"ל דמברכין ביה"כ דחשבי' שלום בית אפי' בלא אכילה (מהרי"ל בתשו' סי' קנ"ה):

משנה ברורה סימן רסג ס"ק ל

(ל) ולברך עליו - דהדלקת נר חובה משום שלום בית שלא ישל בעץ או באבן וצריך להיות הנרות ארוכים שידלקו עד שיבואו לביתם בלילה ובלא"ה הוי ברכה לבטלה [דה"ח]. ועל הירידים שמתאכסנים הרבה בע"ב בחדר אחד ואין הבעה"ב עמהם בחדרם [לח] חל עליהם חובת הדלקה בברכה אפילו אם נשיהם מדליקין בביתם ע"כ ישתתפו כולם וידליק אחד ויברך ויכוין להוציא כולם בברכתו וגם הם יכוונו לצאת בברכתו ואם הבעה"ב ג"כ עמהם בחדרם אין צריך להשתתף עמו בפריטי כיון שנשיהם מדליקים בביתם וכדלקמן בס"ז:

Psak Halakha

Selon le Choulkhan Aroukh, le Maharil est-il repoussé complètement ?

Comment le Gaon explique-t-il l'avis du Or Zaoua ?

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רסג סעיף ט

המדליקין בזויות הבית ואוכלים בחצר, אם אין הנרות ארוכות שדולקות עד הלילה הוי ברכה לבטלה.

מגן אברהם סימן רסג ס"ק טז

אוכלים בחצר. משמע דאם אוכל בבית אפי' אין דולקות עד הלילה שרי ומיהו מצוה לעשות נרות ארוכות שידלקו עד הלילה כדאיתא במהרי"ל (של"ה ומט"מ וד"מ):

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רסג סעיף ח

ב' או ג' בעלי בתים אוכלים במקום א', י"א שכל אחד מברך על מנורה שלו, ויש מגמגם בדבר. ונכון ליזהר בספק ברכות ולא יברך אלא אחד. הגה: אבל אנו אין נוהגין כן.

ביאור הגר"א אורח חיים סימן רסג סעיף ח

ב' או כו'. שכ"א מצווה: ויש דליכא טעמא דשלום בית כנ"ל:

משנה ברורה סימן רסג ס"ק מ

בחצר - משמע דאם אוכל בבית אף שאין דולקות עד הלילה סגי ולא הוי ברכה לבטלה שאף שעדיין יום יש לו הנאה ושמחה בשעת אכילה מן הנרות. ומצוה מן המובחר שיעשה נרות ארוכות שיהיו דולקות עד הלילה אף שרוצה לאכול מבעוד יום:

Programme du mardi

Comment un Sépharad doit-il se conduire dans cette question ?

בן איש חי שנה שניה פרשת נח סעיף יא

יא. שנים ושלושה בעלי בתים שאוכלים בחדר אחד כל אחד על שלחנו ומדליקין שם, יעמוד אחד מהם לברך ולהדליק ויעשה כונה על השאר, ואז ידליקו על סמך ברכה שלו. ואם כבר קדם אחד וברך והדליק, והשאר לא שמעו ברכתו, לא יברכו על נרות שלהם בשם ומלכות, אלא יברכו בלי שם ומלכות ויהרהרו שם ומלכות בלבבם, מפני דאיכא פלוגתא בזה וסב"ל. וכל זה אם אוכלים וישנים שם באותו חדר, אבל אם רק אוכלים שם, וישנים כל אחד בחדר בפ"ע, ידליקו השאר כל אחד במקום שינה ויברך, ואם ירצה להדליק במקום אכילה ג"כ ידליק בלא ברכה, ורק צריך להניח שמן בנר שמדליק במקום שינה שיספיק עד זמן שיבא לישון שם. ואיש ואשתו שיש להם בן נשוי אשה, והחמות מדלקת ומברכת במקום שלחן, אז תדליק כלתה במקום שינה שלה ותברך שם, ורק תזהר להניח שמן שיספיק עד עת השינה, ואם תרצה הכלה להדליק במקום השלחן לא תברך, מאחר דחמותה הדליקה כבר ובירכה:

כף החיים סי' רסג אות נו

ב(ו) **שם** הגה. אבל אנו אין נוהגין כן. הדבר מזוהר דכוונת רמ"א לומר דאין נוהגין כמרן ז"ל אלא מנהגם לברך כל א' כדעת מהרי"ל וכ"פ העו"ש וכ"כ מדברי הא"ר. ברכ"י בשו"ב או"י די יעו"ש. וכן יש נוהגין בספרד לברך כל א' על מנורה שלו ואע"פ שאוכלין במקום אחד. וכ"כ הי"פ לאו"י יו"ד. וכבר כתבנו בכ"מ דבמקום מנהג לא אמרינן סב"ל:

Selon le H'out Chani, le Rama est-il Possek le Maharil complètement ?

חוט שני סימן רסג אות ט

ו**נראה** דמ"כ הרמ"א שנוהגין לברך על תוספת אורה, היינו דלמעשה צנידון כזה יש לברך, אבל לכתחילה אמאי להכנס בספק זה שיש מגמגמים אם אפשר לברך על תוספת אורה, ועל כן אם יש כמה נשים באות כאחת להדליק נרות במקום אחד עדיף שאחת תברך ותוליא את כולן בצרכה, וזוה שפיר דמי לכו"ע.

Programme du mercredi

Allumage électrique

Peut-on faire allumer les Nérot avec un allumage électrique ?

Comment faire la Mitsva des Nerot si la lumière électrique est déjà enclenchée ?

שמירת שבת כהלכתה פרק מג

לד. נחלקו הפוסקים. אם אפשר לברך על הדלקת נרות שבת במקום מואר שכבר דלוק בו אור אחר (קע"א). ולכן טוב לברך את ברכת ההדלקה באופן שיצא ידי כל הדעות (קע"ב). ומן הראוי איפוא שהאשה תדליק את נרות השבת ותברך, ורק אחר כך ידליק אחד מבני הבית את מנורות החשמל, או שיכוון את שעון-השבת, שבאמצעותו יידלק אור החשמל לאחר מכן, או שהאשה תדליק את אור החשמל לכבוד שבת לפני הדלקת הנרות ותכוון בברכתה גם על אור זה (קע"ג).

(קטג) עיין סי' רסג סע' ח. ושמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א, דצ"ע בנרות של שמן אשר בזמננו לא נהוג כלל להדליקם לכבוד או להרבות באור על ידם וליהנות מריבוי האור ואין משתמש בנר של שמן רק ביום השנה (יארצייט) או בבית האבל, וא"כ כשיש כבר אור חזק ובהיר, הרי ליכא כלל שום שמחה יתירה מזה וא"כ איך אפשר לברך על זה, ואולי בגלל שחז"ל קבעו את השמן להידוד במצוה, וגם ידוע וניכר שזה לכבוד שבת, ה"ו חשיב כהנאה וגם שמחה. וגם נראה דכיון שכל הנשים הנשואות מקפידות מאד על מצוה זו, לכן אפשר שגם נעשה כמנהג חשוב להוסיף נרות כאלה לשם מצוה ולברך על זה, כמו שמברכים על הדלקת נרות חנוכה בכיהכ"נ גם לדעת הב"י שאין מברכים על הלל בר"ח (עיין סי' תרעא סע' ז ובשע"ת ס"ק י'), והיינו משום שהברכה היא בימים כאלה שכולם מברכים בבית בנוסח זה, וה"נ במנהג חשוב זה אף שמעיקה"ד הוא נקבע להנאת אורה, גם קבלו על עצמן הדלקת נרות לכבוד שבת בכל אופן שהוא. גם מיושב בכך ביו"ט שחל בע"ש או במוצש"ק, והחשמל כבר נדלק ע"י השעון, איך אפשר לברך על ההדלקה בשמן שלא יוסיף כלום, ולדברינו נוח, רעדיין צ"ע, עכ"ל. (קטג) עיין סי' רסג סע' ח ברמ"א, דנקטינן להקל, מ"מ כל שאפשר לצאת ידי כל הדעות, ודאי עדיף, ע"ש במ"ב ס"ק לח, בכף החיים ס"ק נד ובתורת שבת ס"ק יד. (קטג) עיין לעיל הערה קסו, ועיין שו"ת רכבות אפרים ח"ג סי' קסב.

Programme du jeudi

חזון עובדיה

ב. ראוי מאוד לכבות את אור החשמל קודם הדלקת הנרות בשמן או בנרות שעה, ולחזור ולהדליקן אחר הדלקת נרות שבת, ולכוין בעת הברכה לפטור את מאור החשמל, אשר באורו הגדול נראה אור לאכול וליהנות מאורו.

(שבת ח"א, סימן רסג עמוד קלה), שלכאורה כל שיש אור חזק בבית מן החשמל איך אפשר עוד לברך על הדלקת הנרות. ונראה שמכיון שהנשים מקפידות מאד על מצות הדלקת הנרות בשמן להיכר שהוא לשם מצוה, נעשה מנהג חשוב בהוספת הדלקת נרות אלו, וראוי לברך. כעין מה שמכרכים בבית הכנסת על נרות חנוכה אף שאינו מדין הגמרא ע"כ. ולפי מה שביארנו שיוצאים י"ח בהדלקת נרות החשמל, היה נראה שצריך להקדים הדלקת הנרות, שהאשה תדליק את נרות השמן, לכבוד שבת בברכה, ואח"כ תדליק את אור החשמל,

כתב הגאון ר' יעקב קמניצקי בספר אמת ליעקב (בס"י רסג סעיף ח בהערה), שיש להקפיד שלא להדליק את מאור החשמל אלא לאחר שהאשה מדליקה את נרות השבת, כדי שתחול ברכת הדלקת הנרות על הדלקת שניהם. ע"כ. וכ"כ בשו"ת ויברך דוד ח"ב (ס"י קסד), שאם נרות החשמל דולקים בבית, היאך אפשר לברך על נרות השמן שמדליקים לכבוד שבת, בין שבלא"ה הבית מואר באור גדול של החשמל, דשהגאון בפיהרא מאי מהני. ולכן קודם הברכה וההדלקה של נרות השמן יש לכבות את נרות החשמל. והאשה המדלקת את הנרות תכון שהברכה שלה תעלה גם על החשמל שתדליק ע"ש. ואף בע"ש שחל בו יו"ט, יסדרו הדבר מעיו"ט ע"י שעון חשמלי באופן שיכבה את אור החשמל קודם ההדלקה לכבוד שבת, ואח"כ יודלק שוב ע"י השעון, ע"כ.

ב) הנה מרן הבית יוסף בש"ע (סי' רסג סעיף ח) כתב וז"ל: שנים או שלשה בעלי בתים שאוכלים במקום אחד יש אומרים שכל אחד מברך על מנורה שלו, ויש שמנגמם ברבה. ונכון להזהר בספק ברכות, ולא יברך אלא אחד. וכתב ע"ז הרמ"א בהגה, אבל אנו אין נוהגים כן, [אלא כדעה הראשונה, משנה ברורה]. ומדברי מרן נראה שאין לברך משום תוספת אורה בלבד. אלא שי"ל דשאני היכא שהיה החשמל דולק שלא לשם מצוה, ועתה מדליקים הנרות לשם מצוה ולכבוד שבת, דשפיר דמי לברך. וכיוצא בזה כתב הגרש"ז אורבך בספר שלחן שלמה

כי הברכה שייכת גם על אור החשמל. וכ"כ בשו"ת חמדת צבי (סי' יט אות ט), שאין לעשות כמנהג הגו'. ורשאית האשה עצמה להדליק את נרות החשמל אחר הדלקת הנרות בשמן או בשעוה, שהכל נחשב כמו נר אחד, והברכה חלה על שני מיני האור. והרה"ג ר' יצחק ב"ר ישועה הכהן בספר יצחק ירנן (גרפס בג'ירכא תשט) בסוף חלק ב (דף א ע"א אות ב) השבח השכיח הדלקת הנרות ע"י נרות החשמל, וכתב שהברכה על נרות השמן פוטרת את מאור החשמל שהוא העיקר, אשר ידליקו אח"כ. וכן כתבתי בשו"ת יחזקיה דעת ח"ה (ס"ס כד). ו

Liste des 108 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot

1. Birkot Hatorah
2. Choméa Kéoné
3. Arévout
4. Kavana dans le Chema
5. Position pour le Chema
6. Méah Brah'ot
7. Amen Yetoma
9. Les quantités pour les Brah'ot
10. Les Brah'ot de consommation
11. Brah'a Chééina Tsrih'a
12. Ikar Vétafel
13. Méein Chaloch

14. Brah'a sur un interdit
15. Anigrone
17. Birkat Haguefen
18. Natei Inchei
19. Birkat Haréah'
22. Les jus
23. Trima
24. Pat Kisin (1)
25. Pat Kisin (2)
26. Les Apéritifs
27-31 Zimoun
32. Tefilat Haderekh

33 -34. Birkat Hagomel
38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit
39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli
40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot
41. Hatov Véhamétiv sur le vin
42. Cheva Brah'ot (1)
43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot
46. Birkat Halevanah
47-49. H'azarat Hachats'

Sougiot sur les H'aguim

Hanouka
8. Emplacement de la Hanoukia
44. Ner Ich oubeto
45. Ner Ich oubeto (2)

Pourim
16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
85. Zakhor et Méh'iyat Amalek

Pessah
20. Biour H'amets
58. Bedika des miettes
86. 87. 88. Vente du Hamets

Sefirat Haomer
21. Un seul grand compte
89. 90. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfirah

Ben Hametsarim
100. 3ème Beit Hamikdash

Roch Hachana
35. Les trois Livres
101 - 103. Tkiot Choffar

Soukot
36. Mitstaer
104 - 106. Ma'amid

Souguiot générales

37. Bal Tossif
50. Tokh Kédé Dibour
51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera
53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o

54. Mitsvot lav lihanot nitanou
55-56. Mitsvat Assei
Chehazman grama
57. Zerizim makdimim lemitsvot

71. 72. Haossek Bamitsva
Patour Minhamitsva
89. 90. Les actions de l'enfant

Chabbat – Melekhet Mah'chevet

59. 60. 61. Mit'assek
62. 63. 64. Davar Chééno
Mitkaven
65. à 68. Psik Récheh

75 à 79. Grama
80. Chinouy
69. 70. Melakha chééina tsrikha légoufah

Chabbat – Les Derabanan

91 à 95. Réhitsa BéChabbat VéYom Tov
107 – 108. Nerot Shabbat

Hachkafa- pensée juive

81 à 84. Tsaar Baalei Haim

Even Haezer

96 à 99. Yih'oud

Yorei Dé'ah

73. 74. Maaser sur les gains